

Program Mimořádné pracovní vízum pro státní příslušníky Ukrajiny pracující v zemědělství, potravinářství nebo lesnictví

Cíl programu:

Cílem Programu je poskytnout podporu přímým zaměstnavatelům podnikajícím v sektorech lesnictví, zemědělství a potravinářství, kteří do ČR potřebují přivést zahraniční pracovníky. Za tímto účelem je jejich zahraničním pracovníkům, kteří splní stanovená kritéria, garantována možnost podání žádosti o mimořádné pracovní vízum¹ na Generálním konzulátu ČR ve Lvově.

Zdůvodnění potřeby programu:

Sektory zemědělství, potravinářství a lesnictví se dlouhodobě potýkají s nedostatkem pracovních sil, a to zejména vzhledem ke specifčnosti výroby spočívající ve zvýšených nárocích na počet pracovních sil v závislosti na ročním období a agrotechnických postupech. Zaměstnavatelé v těchto sektorech jsou na trhu práce v konkurenci se zaměstnavateli z jiných sektorů do jisté míry znevýhodněni i nižší úrovní mezd související s nižší přidanou hodnotou produkce. Nedostatek pracovních sil v zemědělství a potravinářství by mohl způsobit pokles konkurenceschopnosti těchto odvětví, pokles míry soběstačnosti v základních zemědělských a potravinářských produktech a v nejhorším případě k ukončení činnosti zemědělských a potravinářských firem. Sektor lesnictví v posledních letech vyžaduje více pracovních sil pro zvládnání kůrovcové kalamity. Uvedené potřeby pracovních sil spolu s nemožností obsazení pracovního místa vhodným tuzemským uchazečem o zaměstnání mají za následek, že roste poptávka zaměstnavatelů po řešení potřebného počtu pracovních sil zaměstnáním pracovníků ze zahraničí.

Zakotvení programu

Program Mimořádné pracovní vízum pro státní příslušníky Ukrajiny pracující v zemědělství, potravinářství nebo lesnictví (dále jen „Program“) je program schválený vládou za účelem dosažení ekonomického přínosu pro ČR podle zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR.

Program je vytvořen v návaznosti na nařízení vlády o mimořádném pracovním vízu pro státní příslušníky Ukrajiny pracující v zemědělství, potravinářství nebo lesnictví („dále jen „nařízení vlády o mimořádném pracovním vízu“) a je schválen usnesením vlády České republiky. Vláda zmocňuje Koordinační orgán pro řízení ochrany státních hranic a migraci, aby v případě potřeby provedl v Programu vhodné změny. Na základě vážných důvodů může být Program na základě návrhu gestora či některého ze spolugestorů kdykoliv pozastaven, ukončen nebo změněn. Program může být pozastaven, změněn či ukončen i v důsledku změny právních předpisů upravujících pobyt a zaměstnání občanů třetích států na území ČR.

Realizace Programu je zajištěna plně v souladu s platnými právními předpisy. Na účast v Programu není právní nárok.

¹ Na základě §31a Zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR

Program probíhá ve spolupráci se sociálními a hospodářskými partnery a o jakékoliv změně či pozastavení programu musí být tito informováni, neboť to může mít vážný dopad na výrobní procesy a provozy podniků.

Doba realizace

Doba realizace Programu je určena platností nařízení vlády o mimořádném pracovním vízu.

Finanční náklady

Program nemá dopad na veřejné rozpočty.

Přínosy programu:

- rychlé a efektivní přednostní přijetí žádosti o mimořádné pracovní vízum bez nutnosti registrace v rezervačním systému k podání žádosti;
- možnost hromadného náběru žádostí o mimořádné pracovní vízum;
- administrativní zpracování žádostí bude probíhat v nejefektivnější možné míře.

Gestor:

Ministerstvo zemědělství (MZe)

Spolugestoři:

Ministerstvo vnitra (MV), Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV), Ministerstvo zahraničních věcí (MZV)

Garanti:

Agrární komora ČR, Potravinářská komora ČR, Zemědělský svaz ČR, Asociace soukromého zemědělství ČR, Lesnicko-dřevařská komora ČR

Početní kvóta

Maximální roční počet žádostí o mimořádné pracovní vízum podaných účastníky programu je stanoven nařízením vlády o mimořádném pracovním vízu (1 500 osob ročně).

Cílová skupina programu

Středně či méně kvalifikovaní pracovníci do zemědělství, lesnictví a potravinářství.

Vymezení pojmů

„**Pracovník**“: osoba zaměstnaná na pracovní pozici v oblasti zemědělské a potravinářské výroby a lesnictví (pracovní pozice podle klasifikace CZ-ISCO², kterou budou v České republice zahraniční pracovníci vykonávat, je určena nařízením vlády o mimořádném pracovním vízu).

Kritéria pro zařazení zaměstnavatele do programu:

- do programu je možné se hlásit pouze s konkrétním uchazečem o pracovní místo na pracovní pozici podle klasifikace CZ-ISCO určenou nařízením vlády o mimořádném pracovním vízu pro státní příslušníky Ukrajiny pracující v zemědělství, potravinářství nebo lesnictví; zaměstnavatel je přímým zaměstnavatelem pracovníků, podniká na území ČR minimálně dva roky a je daňovým rezidentem v ČR dle zákona č. 586/92 Sb., o daních z příjmů;
- zaměstnavatel je subjekt podnikající v oborech zařazených do ekonomických činností podle klasifikace CZ-NACE³ určených nařízením vlády o mimořádném pracovním vízu;
- zaměstnavatel má vyrovnané závazky vůči České republice (viz § 46 zákona č. 455/1991 Sb. o živnostenském podnikání: zaměstnavatel nemá daňové nedoplatky z podnikání (doloží potvrzením, které vyhotoví místně příslušný finanční úřad; potvrzení nesmí být starší než 3 měsíce), zaměstnavatel nemá nedoplatky pojistného na sociálním zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti (doloží potvrzením, které vydává ČSSZ, OSSZ, PSSZ, MSSZ; potvrzení nesmí být starší než 3 měsíce), zaměstnavatel nemá nedoplatky na pojistném na veřejném zdravotním pojištění (doloží čestným prohlášením);
- zaměstnavatel je v ČR registrován jako plátce zdravotního a sociálního pojištění;
- zaměstnavateli nebyla v období 2 let před podáním žádosti o zařazení pozice do programu uložena:
 1. pokuta za umožnění výkonu nelegální práce vyšší než 100 000,- Kč, anebo,
 2. opakovaně pokuta vyšší než 100 000,- Kč za porušení povinností vyplývajících z právních předpisů kontrolovaných Úřadem práce České republiky, Státním úřadem inspekce práce nebo oblastními inspektoráty práce (příslušnou informaci poskytne Ministerstvu zemědělství Ministerstvo práce a sociálních věcí) anebo povinnosti výběru pojistného na veřejné zdravotní pojištění;

Překážky pro zařazení zaměstnavatele do Programu

Do Programu nelze zařadit zaměstnavatele:

- a. který nesplňuje kritéria pro zařazení;
- b. který nepředloží řádně vyplněný tiskopis Žádost o zařazení do Programu společně se všemi povinnými přílohami;

² Sdělení Českého statistického úřadu č. 451/2017 Sb., o aktualizaci Klasifikace zaměstnání (CZ-ISCO)

³ Sdělení Českého statistického úřadu č. 244/2007 Sb., o zavedení Klasifikace ekonomických činností (CZ-NACE)

- c. který vykonává nebo v uplynulém 1 roce vykonával činnost zprostředkování zaměstnání dle § 14 odst. 1 písm. b), zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, s výjimkou činností uvedených v § 43a zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce⁴, nebo u kterého existuje nebo v uplynulém 1 roce existovalo personální spojení s agenturou práce⁵ zaměstnávající fyzické osoby za účelem výkonu jejich práce pro uživatele; za personální spojení se považuje situace, kdy
- zaměstnavatel jako podnikající fyzická osoba je/byl společníkem, statutárním orgánem, členem statutárního orgánu nebo prokuristou obchodní korporace zaměstnávající fyzické osoby za účelem výkonu jejich práce pro uživatele,
 - společník, statutární orgán, člen statutárního orgánu nebo prokurista zaměstnavatele jako obchodní korporace je/byl společníkem, statutárním orgánem, členem statutárního orgánu nebo prokuristou jiné obchodní korporace zaměstnávající fyzické osoby za účelem výkonu jejich práce pro uživatele nebo
 - společník, statutární orgán, člen statutárního orgánu nebo prokurista zaměstnavatele jako obchodní korporace sám jako fyzická osoba zaměstnává či zaměstnával fyzické osoby za účelem výkonu jejich práce pro uživatele;
- d. který je zapsán v obchodním rejstříku a do sbírky listin obchodního rejstříku v rozporu s příslušnými právními předpisy neuložil své účetní závěrky;
- e. jestliže mzda nabízená v centrální evidenci volných pracovních míst uchazeči, kterého zaměstnavatel nahlašuje do programu, nedosahuje příslušné úrovně zaručené mzdy podle nařízení vlády č. 567/2006 Sb., o minimální mzdě, o nejnižších úrovních zaručené mzdy, o vymezení ztíženého pracovního prostředí a o výši příplatku ke mzdě za práci ve ztíženém pracovním prostředí, ve znění pozdějších předpisů⁶;
- f. jestliže existují důvodné pochybnosti, že se zaměstnavatel ve vztahu k zahraničním zaměstnancům získaným prostřednictvím Programu dopustí zastřené zprostředkování zaměstnání nebo je (jako agentura práce žádající na základě výjimky o zařazení do Programu) dočasně přidělí k uživateli; důvodné pochybnosti vznikají zejména tehdy, pokud je zjištěn výskyt některé z níže uvedených situací, především pak více z nich najednou:
- počet volných pracovních míst obsaditelných cizinci ze třetích zemí, které zaměstnavatel nabízí, je zjevně nepřiměřený počtu osob, které zaměstnavatel dosud zaměstnával, nebo

⁴ V případech hodných zvláštního zřetele, které posoudí gestor a spolugestoři, lze učinit výjimku a zaměstnavatele do Programu zařadit. Mezi takové důvody patří zejména skutečnost, že zaměstnavatel chce prostřednictvím Programu získávat zahraniční pracovníky výlučně do kmenového stavu a že dočasné přidělování zaměstnanců k uživateli je pouze vedlejší činností tohoto zaměstnavatele, což zaměstnavatel doloží přehledem své zprostředkovatelské činnosti za uplynulé 2 roky.

⁵ Odkaz na webové stránky Integrovaného portálu MPSV sloužící k ověření skutečnosti, zda zaměstnavatel není agenturou práce podle zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů: <https://www.uradprace.cz/web/cz/agentury-prace>.

⁶ Uvedené nařízení vlády vymezuje nejnižší úrovně zaručené mzdy podle složitosti a náročnosti typově rozlišených skupin prací. Zaměstnavatel uvádí nabízenou mzdu v oznámení (hlášení) volného pracovního místa příslušné pobočce Úřadu práce ČR.

povaha těchto míst neodpovídá podnikatelské činnosti reálně vykonávané tímto zaměstnavatelem,

- zaměstnavatel, který není agenturou práce, veřejně nabízí služby odpovídající svým charakterem dočasnému přidělování zaměstnanců k uživatelům nebo veřejně inzeruje pracovní nabídky, které svým charakterem neodpovídají podnikatelské činnosti reálně vykonávané tímto zaměstnavatelem, nebo
 - zaměstnavatel, který není agenturou práce, nemá v živnostenském rejstříku zapsanou provozovnu v místě, kde mají zahraniční pracovníci vykonávat zaměstnání, ačkoli z povahy volných pracovních míst, které chce zaměstnavatel těmito pracovníky obsadit, zjevně vyplývá, že provozovna je pro výkon příslušných profesí nezbytná;
- g. jestliže mzdové náklady vynakládané zaměstnavatelem na jeho zaměstnance zjevně neodpovídají počtu vykazovaných zaměstnanců.

Kritéria pro účast zaměstnance v programu:

- ukrajinská státní příslušnost;
- doložení informace o čísle, pod kterým je neobsazené pracovní místo, které patří mezi druhy prací stanovené nařízením vlády o mimořádné pracovní vízum, zveřejněno v centrální evidenci volných pracovních míst a na které bude vydáváno povolení k zaměstnání; to neplatí, jedná-li se o cizince, který má volný přístup na trh práce ČR v souladu s § 98 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů.

Způsob realizace

- I. Zaměstnavatel zpracuje na formuláři „Program Mimořádné pracovní vízum - Ukrajina“ seznam cizinců, kteří budou žádat o povolení k zaměstnání a mimořádné pracovní vízum, který společně s předepsanými přílohami doručí garantovi a informuje, u které pobočky Úřadu práce budou cizinci o povolení k zaměstnání žádat.
- II. Pro regulaci počtu žádostí podle nařízení vlády č. 291/2019 Sb., o mimořádném pracovním vízu pro státní příslušníky Ukrajiny pracující v zemědělství, potravinářství nebo lesnictví, využije garant nahlašovací webovou aplikaci gestora (Ministerstvo zemědělství).
- III. V případě, že zaměstnavatel splní podmínky pro zařazení do Programu, garant, který žádost schválil, informuje o svém rozhodnutí zaměstnavatele a poskytne vyplněný formulář „Program Mimořádné pracovní vízum - Ukrajina“ resortům zahraničních věcí, vnitra, práce a sociálních věcí a zemědělství.
- IV. Zaměstnavatel ohlásí na příslušné krajské pobočce Úřadu práce ČR volné pracovní místo (s výjimkou osob, které mají volný přístup na trh práce ČR v souladu s § 98 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů) a ve formuláři Hlášenka volného pracovního místa vysloví souhlas s nabízením volného místa cizincům a vyznačí zaškrtnávací políčko Mimořádné pracovní vízum;

- V. Cizinci podají prostřednictvím svých zaměstnavatelů na místně příslušných krajských pobočkách Úřadu práce ČR žádosti o vydání povolení k zaměstnání.
- VI. Místně příslušná krajská pobočka Úřadu práce ČR rozhodne o povolení k zaměstnání, které bude vydáváno na dobu nepřesahující 1 rok.
- VII. Cizinci podají na Generálním konzulátu ČR ve Lvově žádosti o mimořádné pracovní vízum vydávané podle § 31a zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR. Jako přílohu žádosti doloží povolení k zaměstnání, doklad o zajištění ubytování, cestovní doklad a doklad obdobný výpisu z rejstříku trestů.
- VIII. OAMP Ministerstva vnitra rozhodne o žádostech o mimořádné pracovní vízum a v případě splnění podmínek vydá zastupitelskému úřadu pokyn k vyznačení víza. Vízum bude uděleno na dobu platnosti povolení k zaměstnání.
- IX. Zastupitelský úřad vyznačí úspěšným žadatelům víza do cestovních dokladů.
- X. Po příjezdu do ČR cizinci prostřednictvím ubytovatele splní svou ohlašovací povinnost vůči Policii ČR a zaměstnavatel po nástupu cizinců do zaměstnání splní povinnost informovat o této skutečnosti místně příslušnou krajskou pobočku Úřadu práce.

Zvláštní postup realizace v případě hromadné žádosti⁷:

Výše uvedený proces realizace se použije, s odchylkami uvedenými v této části, také na tzv. hromadnou žádost zaměstnavatele.

Za hromadnou se považuje taková žádost, kdy zaměstnavatel žádá o zařazení do programu pro 10 a více státních občanů Ukrajiny. V hromadné žádosti zaměstnavatel určí koordinátora, který bude v případě zařazení žádosti do programu kontaktován Generálním konzulátem ČR ve Lvově za účelem informování o termínu pro podání žádostí o povolení k zaměstnání a o mimořádné pracovní vízum, a který zároveň bude na Ukrajině zodpovídat za efektivní přípravu náborů všech žádostí.

Vedle standardních příloh doloží zaměstnavatel k žádosti čestné prohlášení o tom, že bude spolupracovat s Centrem na podporu integrace cizinců v jeho kraji a čestné prohlášení o projednání svého záměru se zaměstnanci ve smyslu ustanovení § 280 odst. 1 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce. Dále předloží vyjádření starosty či primátora obce, kde budou cizinci po příjezdu do ČR ubytováni. Vyjádření musí obsahovat explicitní souhlas, s tím, že cizinci budou ubytováni na území příslušné obce, a počet pracovníků, na které se tento souhlas vztahuje. Nebudou-li zahraniční pracovníci jako skupina ubytováni pouze v jedné obci, ale budou v jedné obci vykonávat práci, doloží zaměstnavatel vyjádření starosty či primátora obce, v níž budou tito cizinci práci vykonávat.

Hromadnou žádost zaměstnavatel doručí se všemi náležitostmi a přílohami garantovi.

⁷ Postup v případě hromadné žádosti umožní efektivnější a časově méně náročný nábor žádostí o mimořádné pracovní vízum.

Garant žádost zkontroluje, vyhodnotí a v případě splnění podmínek informuje o podání žádosti elektronicky dopisem do datové schránky Ministerstvo práce a sociálních věcí, Ministerstvo vnitra, Ministerstvo zahraničních věcí a Ministerstvo zemědělství, a to včetně zaslání kontaktu na koordinátora, který je zaměstnavatelem určen v hromadné žádosti. Příslušné resorty zašlou garantovi do 14 dnů od doručení výše uvedené informace své písemné vyjádření, a to dopisem do datové schránky. Po písemném souhlasu příslušných resortů zařadí garant zaměstnavatele do programu a informuje o tom zaměstnavatele prostřednictvím kontaktní adresy.

Vyřazení zaměstnavatele z programu:

MZe na základě odůvodněného podnětu MPSV, MV či MZV zaměstnavatele z vážných důvodů z programu vyřadí na dobu 1 roku. Mezi vážné důvody patří zejména:

- dodatečné porušení podmínek sjednání pracovního poměru,
- účelové zneužívání nebo porušování podmínek zařazení zaměstnavatele do programu, včetně porušení pravidel pro plnění odvodů České správě sociálního zabezpečení za příslušné zaměstnance (tato kontrola bude prováděna Státním úřadem inspekce práce),
- porušení čestného prohlášení nebo předložení nepravdivého prohlášení,
- zaměstnavatel neumožňuje zahraničním zaměstnancům získaným prostřednictvím programu po jejich příjezdu do České republiky nastoupit do zaměstnání,
- opakované předčasné ukončování pracovněprávních vztahů se zahraničními zaměstnanci získanými prostřednictvím programu, dochází-li k němu v rozsahu zjevně nepřiměřeném celkovému počtu těchto zaměstnanců,
- zaměstnavatel bude z programu rovněž vyřazen v případě, že poruší další podmínky programu, v době trvání programu přestane splňovat fixní podmínky nebo program užije k jiným než stanoveným účelům,
- více než polovina žádostí o mimořádné pracovní vízum zaměstnanců zaměstnavatele zařazeného do programu nebude způsobilá k přijetí zastupitelským úřadem.

Vyřazení z programu oznámí MZe všem garantům a MPSV, MV a MZV, včetně data vyřazení.

Povinné přílohy

1. Výpis z obchodního rejstříku, živnostenského rejstříku, jiného obdobného registru či doklad prokazující potřebné informace (ne starší než 3 měsíce, který bude sloužit pro zjištění konkrétních údajů o zaměstnavateli např. délce existence zaměstnavatele, předmětu podnikání atd.).
2. Potvrzení Finančního úřadu o neexistenci daňových nedoplatků (ne starší než 3 měsíce).
3. Potvrzení České správy sociálního zabezpečení o neexistenci nedoplatků pojistného na sociálním zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti (ne starší než 3 měsíce).
4. Čestné prohlášení o:
 - neexistenci nedoplatků na pojistném a na penále na veřejné zdravotní pojištění;
 - tom, že hodlá se zaměstnaným cizincem, resp. se všemi v budoucnu zaměstnanými cizinci, uzavřít pracovní poměr v délce mezi 3 a 12 měsíci
5. Čestné prohlášení o tom, že v období 2 let před podáním žádosti o zařazení do Režimu nebyla zaměstnavateli uložena:
 - pokuta za umožnění výkonu nelegální práce vyšší než 100 000,- Kč, anebo,
 - opakovaně pokuta vyšší než 100 000,- Kč za porušení povinností vyplývajících z právních předpisů kontrolovaných Úřadem práce ČR, Státním úřadem inspekce práce nebo oblastními inspektoráty práce.

Pozn.: Tyto přílohy zaměstnavatel dodává garantovi pouze v případě první žádosti. Pokud má zaměstnavatel zájem zaměstnat dalšího zaměstnance, doloží garantovi pouze příslušnou žádost. Zaměstnavatel je do programu zařazen po dobu 1 roku. Po uplynutí této doby je zaměstnavatel povinen v případě, že má zájem zaměstnat dalšího cizince, podat novou žádost společně s přílohami 1 – 5.

Údaje o zaměstnavateli je zaměstnavatel povinen uvést znovu pouze v případě, že u nich došlo ke změně od data posledního podání žádosti o zařazení do programu.

6. V případě hromadných žádostí

K výpisu z obchodního nebo živnostenského rejstříku, popř. jiného registru, bude rovněž přiložen výpis z Registru ekonomických subjektů ČSÚ ARES (pokud není součástí výše uvedené informace), resp. jiný doklad dostupný z informačních systémů, prokazující statistický údaje o aktuálním počtu zaměstnanců.

- Čestné prohlášení o spolupráci zaměstnavatele s Centrem na podporu integrace cizinců;
- Čestné prohlášení o projednání svého záměru se zaměstnanci ve smyslu ustanovení § 280 odst. 1 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce.
- Vyjádření zastupitelstva obce, kde budou cizinci po příjezdu do ČR ubytováni.